Mida lugeda, kui ...

- olen väsinud? Mt 11:28-30
  Ps 23:1-3 • Js 40:28jj
- olen hirmunud?
  Js 41:10,13 • Ps 56:4-5
  118:5-9 • Jh 14:1,27 • 16:33
- tunnen kiusatust kedagi taga rääkida? Mt 7:12
  Jk 3:2-12 • 2Kr 12:20
- mind tõugatakse usu tõttu eemale? Mt 5:10-12
  Js 51:7jj • 1Pt 4:12jj
  2Tm 3:12 • Ap 5:41
- muretsen? Fl 4:6jj
  1Pt 5:7 • Lk 12:22-31
  Js 43:1-5.10-13
- tunnen end üksikuna?
  Ps 25:16 • 27:7-10
  Js 41:10 • 49:15jj• 5Ms 31:8
- tunnen kiusatusi?
  1Kr 10:13 • Hb 2:18
  Jk 1:12-16 • Mk 14:38
- teen olulisi otsuseid?
  Mt 6:33 • Jos 24:14-15
  Ps 37:5 • Jr 17:7-10
- olen nõrk? 1Kr 1:26-31
  2Kr 12:9jj • Ps 138:3-8
- vajan tarkust? Jk 1:5jj
  Õp 2:1-8 • 9:10 • Ef 1:17jj
- olen heidutatud?
  Nl 3:19-26 • Jn 14:27
  Ps 34:19 • Rm 8:31jj
  Ef 3:16-21 • 2Ts 2:16jj
- vajan päästekindlust?
  Jh 5:24, 6:47 • 1Jh 5:11-13
  Rm 10:9-10
- olen õnnelik?
  Psalmid 33, 145, 150
- kardan surma? Ps 23:4
  Jh 11:25jj • 14:1jj
  Rm 8:35-39 • 14:8
- vajan andestust? 1Jh 1:9
  Js 1:18 • Ps 32 • 51 • 130
- igavlen? Õp 11:25
  Kg 3:1-8 • Mt 7:12
  Rm 12:2
- tunnen pettumust?
  Js 49:14-16 • Ps 27:7-14
  Ps 118:5-8; 9:10-11
- vajan rahu?
  Fl 4:6jj • Jh 14:27; 16:33
  Ps 85:9 • Nl 3:21-26 •
  4Ms 6:24jj
- mulle tundub, et Jumal on kaugel? 5Ms 4:7
  Js 57:15 • Jk 4:8 •
  Nl 3:57 • Ps 145:18
  Ps 139:1-18
- kahtlen? Jh 20:24-29
  Mk 9:23jj• Mt 11:2-6
  2Kr 4:18 & 5:7 • Js 45:9-12
  5Ms 29:29
- olen ohustatud? Ps 91
  Ps 118:5-9; 18:3jj; 21:6-9
  Rm 8:35-39
- olen kade? Ps 37:1-8
  Õp 14:30 • Gl 5:25jj
  1Pt 2:1-3 • Jk 3:13-18
  Mk 7:21f
- olen haige ja jõuetu?
  Ps 6 • 13 • 42 • 86
  2Kr 12:9jj
- kahtlen Jumala tahtes?
  Mi 6:8 • Ps 25:4-14
  Õp 3:5-12 • Jr 29:11-13

Tuntud Jeesuse tähendamissõnad

Matteuse

5:13-16 Sool ja valgus
7:24-27 Kaks majaehitajat
13:1-9,18-23 Külvaja ja pinnas
13:24-30,36-43 Raihein
13:31-32 Sinepiivake
13:33-35 Haputaigen
13:44-46 Aare ja hinnaline pärl
13:47-50 Noot
18:23-35 Südametu sulane
20:1-16 Viinamäe töötegijad
21:28-32 Kaks poega
21:33-44 Viinamäe rentnikud
22:1-14 Kuninglik pulmapidu
25:1-13 Kümme neitsit
25:14-30 Talendid
25:31-46 Lambad ja sikud

Luuka

7:41-43 Rahalaenaja
10:25-37 Halastaja samaarlane
12:16-21 Arutu rikas
14:15-24 Suur pidusöök
14:28-33 Jüngriks olemise hind
15:1-7 Kadunud lammas
15:8-10 Kadunud raha
15:11-32 Kadunud poeg
16:1-13 Kaval majapidaja
16:19-31 Rikas mees ja Laatsarus
18:1-8 Lesk ja kohtunik
18:9-14 Variser ja tölner

Johannese

10:1-16 Hea karjane
15:1-8 Viinapuu ja oksad

Piibellik meditatsioon ehk mõtisklemine

Piibellik meditatsioon on väga erinev sellest, mis me sõnaga meditatsioon tavaliselt silmas peame. Selle eesmärk ei ole mõtete tühjendamine vaid hoopis südame ja mõistuse täitmine Jumala Sõnaga, et see võiks meie sees Jumala head tööd teha.

Proovi näiteks järgnevat lihtsat ja tõhusat meetodit: vali üks salm Piiblist, rõhuta seda sõna-sõna kaupa ja mõtiskle avastatud tähenduste üle.

Näiteks:
<u>Otsige</u> esmalt Jumala riiki...
Otsige <u>esmalt</u> Jumala riiki...
Otsige esmalt <u>Jumala</u> riiki...
Otsige esmalt Jumala <u>riiki</u>...
..... jne.

Uskudes Jeesusesse olen ma ...

Jumala laps 1Jh 3:1jj
Armu läbi päästetud Ef 2:8-9
Kindlalt Tema armastuses Rm 8:35jj
Õigeks mõistetud Rm 5:9
Andeks saanud Ef 1:7
Taeva kodanik Fl 3:20
Oks tema viinapuus Jh 15:5
Jumala tempel 1Kr 3:1
Jumala pärija Rm 8:17
Jumala oma Rm 14:8
Uus loodu 2Kr 5:17
Sool ja valgus Mt 5:13jj
Saanud elu 1Jh 5:12jj
Rahus Jumalaga Rm 5:1
Tõeliselt vaba Jh 8:31jj, 36
Jumala silmis kallis Js 43:4
Tema tunnistaja Õp 1:8

Piibel arvudes

- 66 raamatut: 39 VT's ja 27 UT's
- 1189 peatükki
- 31,173 salmi
- Kõige pikem ptk: Ps 119
- Kõige lühem ptk: Ps 117
- Kõige lühem salm: Jh 11:35
- Ptk Piibli keskel: Ps 117

Okultism ja uus vaimsus (New Age)

Okultistlikud rituaalid: 5Ms 18:10-14
Astroloogia: 5Ms 4:19-20
Horoskoobid: Js 47:10-15
„Kurjade vaimude laud" 1Kr 10:21-22
Valeimed: 2Ts 2:9-12
Põletage need! Ap 19:18-20
Vaimne sõjapidamine: Ef 6:10-18
Katsuge vaimud läbi: 1Jh 4:1-6
Uuri Piiblit! Js 8:19jj
Jeesuse vägi: Lk 10:17-22
Täius Kristuses: Kl 2:8-10
Teised Jumalad? Js 43:10-13; 44:6-8

Kasutatud lühendid

7:3jj = salm 3 ja järgnev(ad) salm(id)
19a = 19. salmi/peatüki esimene pool
19b = 19. salmi/peatüki teine pool

Vt. piibliraamatute lühendite seletusi oma Piibli sisukorrast või lisadest.

Voldiku õigused ei ole kaitstud, mis tähendab, et võid seda paljundada ja teistele jagada luba küsimata. Originaali autor on Oivind Benestad (benestad@bigfoot.com). Käesolev väljalase on koostatud koostöös Kõrgema Usuteadusliku Seminariga. Küsi trükifaili seminar@kus.tartu.ee

Piibli teejuht

Abivahend Jumala Sõnast aarete leidmiseks

Sest see ei ole tühine sõna, mis teile korda ei lähe, vaid see on teie elu.
5Ms 32:47

Saad kleepida voldiku oma Piiblisse liimides käesoleva osa näiteks kaane siseküljele.

Olulised peatükid igast Piibli raamatust.

Lugedes siit nimekirjast ühe peatüki päevas, jätkub lugemist viieks kuuks.

VANA TESTAMENT

Seadus + varajane ajalugu:
1Ms 1-3 • 12 • 37
2Ms 3-4 • 12 • 20
3Ms 19 • 4Ms 11
5Ms 4 • 6 • 8 • 30

Ajalugu:
Jos 1 • 24
Km 6-7
Rt 1
1Sm 3 • 16 • 24
2Sm 7 • 11-12
1Kn 8 • 12 • 18-19
2Kn 5- 6 • 17 • 25
1Aj 29 •
2Aj 20
Esr 9 •
Ne 1-2
Est 3

Tarkus:
Ii 1-2 • 19 • 42
Ps 1 • 19 • 23 • 40 • 51 • 103 • 139 • 145
Õp 3 • 11 • 28
Kg 3 • 12 • Ül 2

Ettekuulutus:
Js 6 • 43 • 53 • 55 • 58 • 61
Jr 1 • 7 • 17 • 31
Nl 3
Hs 2-3 • 34 • 36 • 37
Tn 1 • 6 • 9
Ho 6 • Jl 3
Am 5 • Ob • Jn 2
Mi 6 • Na 1
Ha 1:12 - 2:4
Sf 1:14 - 2:3
Hg 1 • Sk 2 • Mal 3

UUS TESTAMENT

Jeesuse elu ja õpetus:
Lk 2 • Jh 1
Mk 1 • Lk 6
Mt 6 • Jh 3
Mt 10 • Lk 12
Jh 10 • Mt 16
Jh 14 - 15
Mt 24 • Mk 14 • Lk 23 • Mt 28

Esimesed kristlased:
Ap 1 • 2 • 9
17 • 26

Pauluse kirjad:
Rm 1 • 3 • 8 • 12
1Kr 1 • 13 • 15
2Kr 1 • 4 • 5
Gl 5 • Ef 2
Fl 3 • Kl 1
1Ts 5 • 2Ts 3
1Tm 1 • 2Tm 3
Tt 3 • Fm

Teised kirjad:
Hb 11 • 12
Jk 4
1Pt 2 • 2Pt 3
1Jh 4 • Jd

Nägemus tulevikust:
Ilm 1 • 3 • 5 • 22

Ettekuulutused Jeesuse kohta

Sündinud Petlemmas	Mi 5:1	Mt 2:1-6; Lk 2:4
Suur ja igavene	Js 9:6-7	Lk 1:31-33
Neitsist sündinud	Js 7:14	Mt 1:18-23
Juuda suguharust	1Ms 49:10	Ilm 5:5
Heroodese lastetapp	Jr 31:15	Mt 2:16-18
Põgenemine Egiptusesse	Ho 11:1	Mt 2:15
Templi puhastamine	Ps 69:10	Jh 2:13-17
Sisenemine Jeruusalemma	Sk 9:9	Mt 21:1-11
30 hõberaha	Sk 11:12-13	Mt 26:15 27:3-10
Vait oma süüdistajate ees	Js 53:7	Mt 26:62jj 27:12-14
Palve vaenlaste eest	Js 53:12	Lk 23:34
Liisu heitmine riiete jagamiseks	Ps 22:19	Mt 27:35
Rikka mehe haud	Js 53:9	Mt 27:57-60
Kannatas ja suri meie pattude tõttu	Js 53:4-12	Mt 8:17; Rm 4:25; 1Kr 15:3 2Kr 5:21; 1Pt 2:22-24 ja 3:18

Veel salme (vt ka Piiblis olevaid viiteid paralleelsalmidele): 5 Ms 18:15,18 • Js 11:1-5 • 42:1-4 • 50:6 61:1jj • Jr 23:5jj • Sk 12:10 • Tn 7:13jj

Rasketel päevadel

Mitte keegi ei hooli Ps 142
Jumal, kaua võib? Ps 13
Issand, kuule mu palvet! Ps 102
Mõnikord, ma tahaksin surra ... Ii 3
... aga mul on lootus Nl 3:21-26
Issand, sa tunned min Ps 139
Kus on mu abi? Ps 121
Heidutatud? 2Kr 4:7 - 5:10
Nõrkade tugevus Js 40:25-31
Kõigele vaatamata Rm 8:31-39

Jumala Sõna

Elav ja tõhus Hb 4:12-13
Kasulik & varustamiseks 2Tm 3:14-17
Pealtnägijad Lk 1:1jj • 1 Jn 1:1-4
Sõna on tõde Jh 17:17-19
Tegutse selle kohaselt! Jk 1:22-25
Rõõmustab südant Ps 19:8-12
Vaimu roll 1Kr 2:9-14
Väljamõeldis? 2Pt 1:16-21
Sõna sai lihaks Jh 1:1-5,14
Jeesus ja Pühakiri Jh 5:39-47
Ind Sõna järele Ps 119

Evangeeliumi jagamiseks

Loe järgnevaid kirjakohti ja küsimusi koos sõbraga, kes veel ei ole mõistnud evangeeliumi ja vastu võtnud Jeesust oma päästjaks ja Issandaks. Arutlege koos vastuste üle.

1Ms 1:26-28...Kas oleme juhuslikult tekkinud või intelligentse loomingu tulem?
1Ms 1:26, 2:7...Kust tuleb inimelu väärtus?
Rm 3:23...Kes on pattu teinud?
Js 59:2........Mis on patt meiega teinud?
Hb 9:27.....Mis minust saab, kui ma suren?
Ef 2:8-9.....Mis ei aita mul päästetud saada?
Rm 5:8....Mida on Kristus meie heaks teinud?
Jh 1:12..........Mida peab Jumala perekonna liikmeks saamiseks tegema?
Ilm 3:20...Kus Jeesus hetkel on? Mida ta tegemas on? Mida minul tuleb teha? Kas ma tahaksin? Nüüd kohe?
Jh 5:24.....Mis juhtub, kui ma kuulen ja usun?

Head põhjused evangeeliumi teistega jagamiseks

1. Jeesus käsib seda: Mt 28:18-20 • Ap 1:8
2. Jeesus on ainus tee Jumalani: Jh 14:6 • Ap 4:12
3. Põrgu/hukatus on reaalne: Mt 7:13jj • 2Ts 1:8-9
4. Inimestes on sügav vaja dus saada Jumalaga lepitatud: 2Kr 5:18-20 • Kl 1:21jj
5. Me ei saa hoida kogetut vaid enda teada: Ap 4:20 2Kr 5:14-15
6. Jumale toob au ja taevas rõõmustab kui keegi saab päästetud: Lk 15:7,10,21jj
7. Jeesus tuleb pea tagasi: Jk 5:8 • Ilm 22:7,20

Jumala kõige põnevam projekt:

Evangeelium kõikidele rahvastele
Mt 24:14 • 28:18jj
Mk 16:15 • Lk 24:46jj
Rm 10:12-15 • Ap 1:8 • 13:47
26:16-18 • Ps 67 • 96
Rm 15:8-13 • Ilm 7:9-10
1Aj 16:23-31

... kogu oma südamega

Armasta.... Mt 22:37; 5Ms 6:5
Otsi/nõua.... Jr 29:13; Ps 119:2
Teeni... Rm 1:9; Jos 22:5
Täna/ülista... Ps 9:2; 86:12
Kuuletu.... Ps 119:34
Looda/usalda....... Õp 3:5
Rõõmusta... Sf 3:14
Pöördu.... Jl 2:12; Jr 24:7
Hüüa Issandat.. Ps 119:145
Jää kindlaks... Ap 11:23

Raha

Uus vaatenurk 1Tm 6:6-10,17jj
Keda ma teenin? Mt 6:19-24
Andmise rõõm 2Kr 9:6-9
Mitte liiga rikas ega vaene Õp 30:7-9
Ära unusta! 5Ms 8:11-20
Võrdsus 2Kr 8:13-15
Mitte kunagi piisavalt? Kg 5:9,14
Rahul ja kindel Hb 13:5-6
„Olen rikas" Ilm 3:17-20
Tark majapidamine Lk 16:9-13
Seks ja ahnus Ef 5:5-6
Austa Jumalat Õp 3:9-10
Rumalusest Lk 12:13-21
Kümnis Ml 3:8-10; Lk 11:42

Ajajoon

Aadam ja Eeva
Noa
Paabeli torn
....
u 2000 eKr – Aabraham, Iisak ja Jaakob
u 1850 – Joosep, orjus Egiptuses
u 1520 – Moosese sünd
u 1440 – Väljaränne Egiptusest
– Joosua
– Saamuel
1000 – Kuningas Taavet
– Saalomon
930 – Kuningriigi jagunemine: Iisrael põhjas Juuda lõunas
722 – Iisraeli langemine
587 – Juuda langemine, rahvas Paabelisse
538 – Tagasitulek Paabeli eksiilist
520-445 eKr – Templi ja Jeruusalemma müüride taastamine
u 5 pKr – Jeesuse sünd
30 – Jeesuse surm ja ülestõusmine Nelipüha, koguduse sünd
u 68 – Pauluse surm
70 – Jeruusalemma hävitamine Roomlaste poolt

Seksuaalsus

Teineteise jaoks loodud: Mt 19:4-6
Piibli armastuspoeem: Ülemlaul
Ajendatud ihast... 2Sm ptk 11 ja 12
... või armastusest: 1Kr 13:4-7
Ära lase end eksiteele viia! Õp ptk 5 ja 7
Hea eeskuju: 1Ms 39

Seksuaalne kõlblusetus (abielurikkumine): Kreeka keeles on selleks sõnaks *porneia*, mis tähendab seksuaalsuhteid enne ja väljaspool abielu. Uus Testament hoiatab seksuaalse kõlblusetuse vastu enam kui 30 korral. Järgnevalt mõned näited:
1Ts 4:3-8 • 1Kr 6:15-20 & 7:8jj
Hb 13:4 • Kl 3:5jj • Mt 15:19

Homoseksuaalsus: 3Ms 18:22 1Kr 6:9-11 • Rm 1:26-27 (vt ka Mt 19:4-6 & 19:10-12 ja ära unusta Rm 3:23

Palve koos Piibliga

Vali 3-4 salmi ja palveta need fraashaaval läbi. Kiida Jumalat, tunnista üles patud, täna, palveta enda ja teiste eest loetud salmide põhjal.

Kus on ...?

10 käsku 2Ms 20:1-17
Õnnistussõnad 4Ms 6:24-26
"Issand on mu karjane" Ps 23
Patukahetseja palve Ps 51
Kannatav sulane Js 53
Mäejutlus Mt 5 - 7
Õndsakskiitmised Mt 5:1-12
Meie Isa palve Mt 6:9-13
Kuldreegel Mt 7:12
Suur misjonikäsk Mt 28:18-20
Suurim käsk Mk 12:29-31
Halastaja samaarlane Lk 10:25-37
Kadunud poeg Lk 15:11-32
Piibli kuldsalm Jh 3:16
Jeesus - hea karjane Jh 10:1-16
Vaimuannid 1Kr 12 - 14
Armastuse ülemlaul 1 Kr 13
Ülestõusmisest 1 Kr 15
Vaimu viljad Gl 5:22-23
Vaimulik varustus Ef 6:10-18
Usukangelased Hb 11

Vana Testamendi ülevaade

1. Moosese
1-2 Loomine
3-4 Pattulangemine
6-9 Noa
11 Paabeli torn
12-25 Aabraham (u 2000 eKr)
21-27 Iisak
25-36 Jaakob
37-50 Joosep (u. 1850 eKr)

2. Moosese
1 Rõhumine Egiptuses
2-6 Moosese sünd ja kutsumine
7-11 10 nuhtlust Egiptuses
12-13 Väljaränne Egiptusest (u. 1400 eKr)
14-19 Rännak Siinai mäeni
20 10 käsku
21-31 Seadused ja juhised
32 Kuldlehm
33-34 Lepingu uuendamine
35-40 Kogudusetelk

3. Moosese
1-7 Ohvriseadused
8-9 Aaroni ordinatsioon
11-15 Puhtuseseadused
16 Lepituspäev
17-27 Seadused ja juhised

4. Moosese
1-10 Rahvaloendus, leviidid, erinevad seadused
11-21 Lahkumine Siinailt, kõrberännak,vastuhakk, erinevad seadused
22-24 Baalak ja Bileam
25-36 Rännak aladele Jordanist Idas. Erinevad seadused

5. Moosese
Moosese hüvastijätukõne, mis kordab möödunud 40 aastal kõrbes juhtunut.
1-4 Ajalooline ülevaade ja manitsused
5-11 Jumalaga sõlmitud lepingu meelde tuletamine
12-26 Erinevad seadused, hoiatused Jumala hülgamise eest
27-30 Needused ja õnnistused
31-34 Moosese hüvastijätt

Joosua
1-5 Ettevalmistused Kaananimaa vallutamiseks
6-12 Kaananimaa vallutamine ptk 6: Jeeriko langemine
13-22 Maa jagamine Iisraeli suguharude vahel
23-24 Joosua hüvastijätt

Kohtumõistjate
1 Kaananimaa vallutamine
2-16 12 kohtumõistjat 6-9: Gideon 13-16: Simson
17-21 Religioosne ja moraalne korralagedus

Rutt
Taaveti vana-vanaema Ruti lugu, u 1100 eKr

1. Saamuel
1-8 Iisraeli esimene kuningas Saul
16 Taavet võitakse kuningaks
17 Taavet ja Koljat
18-30 Saul kiusab Taavetit taga
28, 31 Sauli allakäik ja surm

2. Saamuel
1-24 Taavet Iisraeli kuningana (alates umbes 1000 eKr) 7: Jumala leping Taavetiga 11-12: Taavet ja Batseba 13-19: Absalomi mäss 22: Taaveti kiituslaul

1. Kuningate
1-2 Taaveti surm
3-11 Saalomon kuningana
12-16 Kuningriigi jagunemine kaheks: Iisrael Põhjas, Juuda Lõunas
17-22 Prohvet Eelija 18: Eelija Karmeli mäel

2. Kuningate
1-2 Eelija viimased päevad
3-8 Prohvet Eliisa 5: Naaman
9-16 Lühidalt kuningatest - Juudas (Lõunas) - Iisraelis (Põhjas)
17 Iisraeli langemine. Rahva vangiviimine Assüüriasse (722 eKr)
18-23 Juuda kuningad 722 eKr kuni 587 eKr 23: Kuningas Joosia usupuhastus
24-25 Paabeli kuningas Nebukadnetsar vallutab Jeruusalemma.

RAHVAS VIIAKSE PAABELISSE VANGI 587 eKr

1. Ajaraamat
Kaks ajaraamatut on lühendatud väljavõte Piibellikust narratiivist, keskendudes Taaveti ja Saalomoni valitsusaegadele.
1-10 Sugupuud
11-21 Taaveti valitsusaeg
22-29 Tempel

2. Ajaraamat
1-9 Saalomoni valitsusaeg. Templi ehitamine.
10-36 Lõuna kuningriigi Juuda kuningate ajalugu

VANGIPÕLV PAABELIS 587 - 538 EKR

Esra
1 Pärsia kuningas Koores lubab juutidel Paabelist kodumaale tagasi minna
2-6 Templi taastamine (umbes 520 eKr)
7-10 Esra ja tema tegevus Jeruusalemmas

Nehemja
1-7 Jeruusalemma müüride taastamine (umbes 450 eKr.)
8-13 Rahva usuelu uuendamine

Ester
1-2 Pärsia kuninganna kohalt tõukamine. Ester saab tema asemel kuninganna.
3-8 Vandenõu juutide hävitamiseks. Ester sekkub.
9-10 Juutide triumf

Iiob
1-2 Proloog: Iiob ja saatan
3-37 Kõned Iiobi ja tema "sõprade" vahel
38-41 Issand kõneleb Iiobiga
42 Iiobi kahetsus ja Jumala õnnistus

Psalmid
Psalmid olid iisraellaste palvete ja laulude raamat. Psalmides endis oleva info kohaselt on 73 neist kirjutatud Taaveti, 12 Aasafi, 12 Korahi laste, 2 Saalomoni, 1 Moosese, 1 Hemani ja 1 Eetani poolt. 48 psalmi autor ei ole teada. Vt ka allpool olevat detailsemat Psalmide raamatu ülevaadet.

Õpetussõnad
Kogumik Saalomoni ja teiste tarkade meeste (nt Agur - 30:1 ja Lemuel - 31:1) poolt kirjutatud tarkusesõnu, juhiseid eluks ja manitsusi.

Koguja
1 Sissejuhatus teemasse "Kõik on tühine"
2-12 Teema tõlgendus 3: "Igal asjal on oma aeg"
Ptk 12:13-14 Kokkuvõte

Ülemlaul
Poeem mehe ja naise vahelisest armastusest. Lisaks armastusluulele tõlgendatakse seda vahel ka kui poeetilist illustratsiooni peigmehe (Kristuse) ja koguse vahelisest suhtest.

Jesaja (u 740-680 eKr)
Ptk 1 - 39: Kohtuotsuste register
1-12 Manitsussõnumid ja lubadus Jumala rahvale 6: Jesaja kutsumine
13-23 Kohtumõisnime rahvaste üle
24-39 Sõnumid kohtumõistmisest ja lubadusest
Ptk 40-66: Lohutuseraamat Pääste ja taastamine Neli laulu Issanda kannatavast sulasest: 42:1-6 • 49:1-6 • 50:4-9 • 52:13-53:12

Jeremija (u. 627-587 eKr)
1 Jeremija kutsumine
2-25 Hoiatused Juudale ja Jeruusalemmale
26-29 + 36-45 Jeremija kannatused
30-33 Taastamislubadus
46-51 Teiste rahvaste hukkamõistmine
52 Jeruusalemma langemine

Nutulaulud
Kirjutatud u 587 eKr kui Jeruusalemm oli hävitatud ja rahvas Paabelisse vangi viidud.

Hesekiel *(Tegutses prohvetina 593-571 eKr)*
1-3 Hesekieli kutsumine
4-24 Hoiatused ja kohtumõismine Juuda üle
25-32 Ennustus teiste rahvaste kohta
33-39 Iisraeli lohutus 34: Lambad ja karjased
40-48 Nägemused uuest templist ja uuest maast

Taaniel (u 605-530 eKr)
1-6 Taanieli elu 6: Taaniel lõvidekoopas
7-12 Taanieli nägemused

12 "väikest" prohvetit

Hosea	u 750 eKr
Joel	u 800 eKr?
Aamos	u 750 eKr
Obadja	u 600 eKr?
Joona	u 730 eKr?
Miika	u 730 eKr
Nahum	u 620 eKr
Habakuk	u 600 eKr
Sefanja	u 625 eKr
Haggai	u 520 eKr
Sakarja	u 520 eKr
Malaki	u 440 eKr

Lugedes Vana Testamenti

Kui Vana Testament ei ole sulle veel tuttav, on hea alustada lugemist järgnevatest raamatutest:
1. ja 2. Moosese raamat
1. ja 2. Saamuel, Psalmid, Õpetussõnad, Jesaja 40-66.

Psalmid

Kiituslaulud: Psalm 29 • 33 • 65 • 66 • 89a • 95a • 100 • 103 • 111 • 113 • 117 • 135 • 136 • 144 - 150

Laulud loodust: Psalm 8 • 19a • 104 • 139 • 148

Laulud usaldusest: Psalm 5 • 16 • 17 • 23 • 25 • 26 • 27 • 40 • 41 • 62 • 63 • 67 • 71 • 75 • 85 • 91 • 108 • 118 • 121

Tänulaulud
Ühine tänu: Psalm 68 • 107 • 124 • 126
Individuaalne tänu: Psalm 9 • 18 • 30 • 31b • 34a • 92 • 116 • 138

Laulud rasketel aegadel ja palve päästeks
Ühised: Psalm 44 • 60 • 74 • 79 • 80 • 83 • 89b
Individuaalsed: Psalm 3-4 • 7 • 10-14 • 22 • 28 • 31a • 35 • 36 • 39b • 42 • 43 • 54 • 55 • 56 • 57 • 59 • 61 • 64 • 69 • 70 • 77 • 88 • 86 • 94 • 102 • 109 • 140 • 141 • 142

Meeleparanduslaulud: Psalm 6 • 32 • 38 • 51 • 130 • 143

Tarkuse- ja õpetuslaulud: Psalm 1 • 19b • 34b • 37 • 39a • 49 • 50 • 52 • 53 • 58 • 73 • 81 • 82 • 90 • 101 • 112 • 115 • 119 • 127 • 133 • 139
Jumalat kuningaks kuulutavad: Psalm 47 • 93 • 96 • 97 • 98 • 99
Kuninglikud psalmid: Psalm 2 • 18 • 20 • 21 • 45 • 72 • 110 • 132
Ajaloolised psalmid: Psalm 78 • 105 • 106 • 114 • 137
Laulud Siionist (Jeruusalemm): Psalm 46 • 48 • 76 • 84 • 87 • 122
Psalmid, mida kasutati palverännakul Jeruusalemma: Psalm 15 • 24 • 120-134

Kes on Jeesus?

Jumala Tall	Jh 1:29	Vägede Issand	Js 9:6
Alfa ja Oomega	Ilm 22:13	Vahemees	1Tm 2:5
Rahuvürst	Js 9:6	Püha	Ap 3:14
Elu	Jh 14:6	Tõeline	1Jh 5:20
Elu Juht	Ap 3:15	Õige	Ap 3:14
Maailma Valgus	Jh 8:12	Iisraeli kuningas	Jh 1:49
Tee	Jh 14:6	Vabastaja	Rm 11:26
Eluleib	Jh 6:35	Issand ja Päästja	2Pt 2:20
Jumala Kuju	2Kr 4:4	Kõigekõrgema Poeg	Lk 1:32
Tõde	Jh 14:6	Nurgakivi	Ef 2:20
Sõna	Jh 1:1,14	Meie Elu	Kl 3:4
Elu Sõna	1Jh 1:1	Imeline Nõuandja	Js 9:6
Kalju	1Kr 10:4	Lunastaja	Ii 19:25
Juuda Lõvi	Ilm 5:5	Hea karjane	Jh 10:11
Kirkuse Issand	1Kr 2:8	Usu Alustaja ja Täidesaatja	Hb 12:2
Elav	Ilm 1:18		

Mis juhtus ristil?

Piibel kasutab Jeesuse surma ja ülestõusmise kirjelduseks mitmeid erinevaid sõnu ja kujundeid. Järgnevale mõned olulisimad neist:

a) **Ohver** — kujund templiteenistusest: Jeesus ohverdati meie eest kui Jumala Tall. 1Kr 5:7, Ef 5:2, Hb 9:27jj, Ilm 5:12jj, Jh 1:29
b) **Lepitus** — illustratsioon sõprusest/suhetest: sõprus Jumalaga on taastatud ja vaen eemaldatud.
Rm 5:10, 2Kr 5:18-20, Kl 1:21-22
c) **Lunastus (=vabastamine)** — näide orjaturult: Jeesus ostis meid vabaks patu ja saatana orjusest
1Kr 6:20, Ef 1:7, 1Pt 1:18jj, Ilm 5:9, Mk 10:45
d) **Õigeksmõistmine** — kujund kohtusaalist: Meid on kuulutatud süüst puhtaks, sest Jeesus võttis karistuse enda peale.
Rm 3:24 & 5:1,9, Gl 2:16 , 1Kr 6:11, Js 53:11
e) **Adopteerimine** — kujund perekonnast: Jumal võtab tänu Jeesusele meid oma lasteks.
Rm 8:15-17, Gl 4:4-7, Ef 1:5

Jumal on ...

Looja	1Ms 1 • Ps 33 • Kl 1:15-17
Ainus Jumal	Js 43:10-13 • Js 44:6-8 • 1Kr 8:4-6 • Jd 1:25
Ustav	2Ms 34:6 • 5Ms 7:9 & 32:4 • 2Ts 3:3 • 2Tm 2:11jj
Armastust täis	Ps 86:5,15 • 103 • Mi 7:18jj • 1Jh 4:7-21
Meie Isa	Mt 6:6 • Mt 7:11 • Gl 4:6jj • Js 63:16
Püha	Ps 99 • Js 6:1-5 • 1Pt 1:15jj • Ilm 15:3jj
Igavene	5Ms 33:27 • Ps 90 • Jr 10:10 • 1Tm 1:17• 2 Pt 3:8
Õiglane	Ps 9:9 • 11:7 • 33:4jj • Jh 17:25 • 2Tm 4:8
Kõikvõimas	1Aj 29:10-13 • Jr 32:17 • Mt 28:18 • Ilm 1:8
Nähtav Jeesuses	Jh 14:8-11 • Kl 1:15-20 • Hb 1:1-3 • Js 9:2-6
Hoolitsev	Ps 23 • Mt 6:25-34 • 10:28-31 • 1Pt 5,7
Kohtumõistja	Js 33:22 • Mt 25:31-46 • Ap 17:31 • Jk 4:12
Patuste sõber	Lk 15:10,21-24 • 19:10 • Mt 9:9-13 • 1Tm 1:15
Võrreldamatu	Ps 139:1-18 • Js 55:8-11 • Rm 11:33-36
Kolmainus	Mt 3:16-17 • 28:19 • Jn 10:30 • Rm 8:9 • 1Kr 12:4-6 • 2Kr 13:14 • 1Pt 1:2 • 1Ms 1:26

- Muutumatu	Hb 1:10-12	- Imetegude tegija	Ps 77:15
- Julgustuse Jumal	2Kr 1:3-5	- Andestaja	Mi 7:18jj
- Täis armu	Ef 2:4-10	- Rahu Issand	2Ts 3:16
- Suurematu ja nähtamatu	1Tm 6:15jj	- Vihkab kurja	Js 61:8
- Rõhututele ja alandlikele ligi	Js 57:15	- Neelav tuli	Hb 12:28jj
- Ajaloo Issand	Tn 2:20-22	- Kuuleb meie kurtmisi	Ps 13

See põgus ülevaade on vaid väga väike osa sellest, mida Piibel Jumala kohta ilmutab.

Head kirjakohad pähe õppimiseks

Evangeelium

Rm 3:23	Kõik on patused
Rm 6:23	Patu palk
1Pt 3:18	Ühekorraga
Ef 2:8-9	Pääste armu läbi
Ilm 3:20	Võta Jeesus vastu
Jh 5:24	Usukindlus

Elu koos Jeesusega

2Kr 5:17	Uus elu
Gl 2:20	Kristus minus
Jh 14:21	Kuulekus
Hb 4:12	Sõna
Fl 4:6jj	Palve
Hb 10:24jj	Osadus
1Pt 3:15	Valmisolek

Annid Jumalalt

1Kr 2:12	Jumala Vaim
Js 41:10	Jumala vägi
Jh 14:27	Jumala rahu
1Pt 5:7	Jumala arm
Nl 3:22f	Tema ustavus
1Kr 10:13	Väljapääs

Jeesuse jüngriks olemine

Mt 6:33	Uued prioriteedid
Rm 12:2	Teine mõtteviis
1 Kr 10:31	Jumalale austuseks
2 Kr 9:6-7	Rõõmsalt andmine
Mi 6:8	Mis meilt nõutakse
Mt 20:26-28	Teeniv süda

Valitud palveid Piiblist

5 Ms 9:25-29 I 2Sm 7:18-29
1Aj 29:10-19 I Esr 9:5-15
Ne 1:5-11 I Js 64:1-11
Jr 20:7-1 ITn 9:4-19
Jn 2:2-10 I Ap 4:24-30
1Ts 3:10-13 I Jh 17
Ef 1:15-23 ja 3:14-21

Psalmide raamat Vanas Testamendis on Piibli palveraamat. Vt eelpooltoodud ülevaadet.

Soovitused

igapäevaseks vaikseks ajaks

1. Alusta lühikese **palvega**.
2. Loe lõik Piiblist. (Pool peatükki on enamasti sobilik. Loe mitu korda ja rahulikult)
3. Kirjakoha uurimiseks võid kasutada näiteks ühte kahest järgnevast meetodist:

A) 5P meetod
• Mis on kirjakoha **põhiline iva**?
• Kas on samal teemal kõnelevaid **paralleeltekste?** (Vt selleks piiblilehtede alaosas olevaid väikeseid numbreid).
• Mis on teksti sõnum mulle **personaalselt**? Mida Jumal tahab mulle öelda?
• Milline peaks olema nende salmide **praktiline tulem** minu elus?
• Mis on nende kirjakohtade **pärl**? Võta üks sõna, väljend või lause ja mõtiskle selle üle mõned minutid.

B) 5 fakti & tähelepanekut
- Loe kirjakohta hoolikalt ja tähelepanuga ning püüa leida 5 olulist fakti/tõde/tähelepanekut.
- Kirjuta need üles.
- Otsuta milline neist on kõige olulisem salm või väljend loetud lõigus.
- Mõtiskle järgneva küsimuse üle: mis on nende salmide tähtsus minu elus täna?

4. Palve
a) Jumala imetlus/ülistus ja kiitus
b) Pattude tunnistamine
c) Tänamine
d) Palve enda ja teiste eest.